

Ministerstvo financí

Čj.: MF – 20014/2020/1104-20

F.

**Zpráva o očekávaném vývoji státních finančních aktiv a
pasiv**

Očekávaný vývoj státních finančních aktiv a pasiv vymezených ustanovením § 36 zákona č. 218/2000 Sb. o roz-

počtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) je kvantifikován takto:

Tabulka 1: Vývoj státních finančních aktiv a pasiv (mil. Kč)

	Stav	Očekávaný stav		Změna za léta
	k 31.12.2019	k 31.12.2020	k 31.12.2021	2020 až 2021
Prostředky státu na bankovních účtech SFA	82 634,4	80 129,9	61 181,9	-21 452,5
v tom: prostředky z výsledků rozpočtového hospodaření minulých let	265,8	265,8	265,8	-
uspořádací bankovní účty	2 245,3	2 198,3	2 300,3	+55,0
ostatní korunové bankovní účty	79 958,7	77 510,8	58 480,8	-21 477,9
cizoměnové účty	164,7	155,0	135,0	-29,7
Pohledávky státu vůči zahraničí vč. pohledávek z deblokací	16 574,4	17 037,2	16 940,0	+365,6
v tom: vládní pohledávky vůči zahraničí	13 165,6	13 457,4	13 360,4	+194,8
převzaté pohledávky	2 453,0	2 575,1	2 572,5	+119,5
pohledávky za deblokátory	955,7	1 004,7	1 007,1	+51,4
Pohledávky státu z DVÚ poskytovaných na vládní úrovni	0,0	0,0	0,0	-
Majetkové účasti státu	31 387,2	60 570,3	60 816,6	+29 429,4
v tom: účasti u mezinár. finančních institucí a zahraničních společností	16 071,8	19 462,6	19 708,9	+3 637,1
účasti u zahraničních společností převedené z ČKA	0,0	0,0	0,0	-
účasti u tuzemských společností	14 676,2	39 195,5	39 195,5	+24 519,3
účasti u tuzemských společností převedené z ČKA	639,2	1 912,2	1 912,2	+1 273,0
Tuzemské pohledávky státu	4 566,3	4 566,3	4 566,3	-
v tom: ze státních půjček a návratných finančních výpomocí	4 566,3	4 566,3	4 566,3	-
z realizovaných státních záruk	0,0	0,0	0,0	-
Cenné papíry a jiná finanční aktiva státu	2 329,1	2 326,2	2 326,2	-2,9
v tom: CP a depo pohledávky z investování na účtech řízení likvidity	0,0	0,0	0,0	-
CP z investování na jaderném účtu	2 300,0	2 300,0	2 300,0	-
ostatní	29,1	26,2	26,2	-2,9
Státní finanční aktiva celkem	137 491,3	164 629,9	145 831,0	+8 339,7
Emitované tuzemské státní dluhopisy	1 437 355,0	1 962 397,6	2 248 646,5	+811 291,5
v tom: státní pokladniční poukázky (vč. SD v zástavě za repo půjčku)	5 133,0	68 560,0	200 000,0	+194 867,0
střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy (vč. SSD)	1 432 222,0	1 893 837,6	2 048 646,5	+616 424,5
Emise státních dluhopisů na zahraničních trzích	151 500,7	134 275,0	137 225,0	-14 275,7
Přímé závazky státu vůči zahraničí	38 497,0	41 077,1	53 094,3	+14 597,3
v tom: půjčky přijaté od mezinárodních finančních institucí	38 497,0	41 077,1	53 094,3	+14 597,3
Závazky ve formě směnek	0,6	0,4	0,4	-0,2
Depozitní operace v cizí měně	12 832,1	0,0	0,0	-12 832,1
Závazky z titulu nesplaceného upsaného kapitálu	73 099,5	87 091,5	87 683,8	+14 584,3
Státní finanční pasiva celkem	1 713 284,9	2 224 841,6	2 526 650,0	+813 365,1

Zdroj: MF

V období let 2020 až 2021 se očekává zvýšení celkového stavu státních finančních aktiv o 8,3 mld. Kč při současném růstu státních finančních pasiv o cca 813,4 mld. Kč.

V návaznosti na příslušné ustanovení zákona č. 465/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) nejsou do státních finančních aktiv (dále SFA) zahrnovány pohledávky z návratných finančních výpomocí poskytnutých z rozpočtové kapitoly VPS a rovněž pohledávky ze státních záruk, realizovaných z prostředků kapitoly VPS.

Očekávané snížení stavu peněžních prostředků na bankovních účtech SFA vedených u ČNB o téměř 21,5 mld. Kč vyplývá ze standardních příjmových a výda-

jových operací uskutečňovaných na těchto účtech, přičemž zásadní pokles stavu, a to o cca 23,3 mld. Kč, se týká zvláštního účtu rezervy důchodového pojištění.

V návaznosti na schválení Státního závěrečného účtu Poslaneckou sněmovnou Parlamentu se předpokládá převod přebytku pojistného na důchodové pojištění za rok 2019 ve výši cca 16,4 mld. Kč na zvláštní účet rezervy důchodového pojištění ještě do konce roku 2020. Naopak ke krytí výdajů na sociální politiku státu budou použity prostředky zvláštního účtu rezervy důchodového pojištění, a to v rozsahu 20 mld. Kč v roce 2020 i v roce 2021. Disponibilní prostředky zvláštního účtu rezervy důchodového pojištění přitom nebudou investovány přímo, ale jako součást souhrnného účtu státní pokladny budou zapojeny do řízení likvidity. Klesající tendenci

stavu tohoto účtu SFA by měly pouze mírně korigovat inkasované dividendy v celkové předpokládané výši cca 180 mil. Kč.

Očekávané zvýšení stavu jaderného účtu o cca 2,3 mld. Kč ve sledovaném období vychází především z předpokladu kontinuálních odvodů od původců radioaktivních odpadů ve standardní výši, z plánované výše úhrad na činnost SÚRAO a inkasovaných výnosů z investování.

V letech 2020 až 2021 lze očekávat mírný pokles stavu prostředků, z jejichž zůstatků se financují výdaje rozpočtové kapitoly OSFA včetně přesunů na krytí účelově určených výdajů jiných kapitol státního rozpočtu. Na většinu ostatních bankovních účtů SFA lze v průběhu sledovaného období očekávat pouze nevýznamné změny stavu.

Zvýšení celkového stavu majetkových účastí u mezinárodních finančních institucí a zahraničních obchodních společností se předpokládá v rozsahu cca 3,6 mld. Kč. Na tomto poměrně významném nárůstu se v podstatné míře podílí navýšování majetkového podílu u institucí ze Skupiny Světové banky, a to Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (dále IBRD) a Mezinárodní finanční korporace (dále IFC). Podíl České republiky na všeobecném a selektivním navýšení splaceného kapitálu u IBRD probíhá od roku 2019 formou úpisu akcií v ročních splátkách ve výši cca 4,8 mil. USD, což představuje cca 113,6 mil. Kč. Byla schválena rovněž rezoluce k obdobnému navýšení kapitálu v případě IFC a podíl České republiky by tak mohl vzrůst o celkem 29,4 mil. USD, přičemž první splátka ve výši cca 5,6 mil. USD (tj. cca 132,7 mil. Kč) by byla realizována v roce 2020. Vedle tohoto navýšení kapitálu již v roce 2020 proběhla konverze části nerozděleného zisku IFC na splacený kapitál a na Českou republiku tak připadlo 59 045 akcií v úhrnné hodnotě cca 1,4 mld. Kč. Postupné navýšování upsaného kapitálu v rámci zahraničních majetkových účastí státu se týká rovněž další organizace ze Skupiny Světové banky, a to Mezinárodní asociace pro rozvoj (dále IDA), kde se v rámci 18. a 19. cyklu doplnění zdrojů předpokládá úhrada jednotlivých ročních splátek, což však nemá přímý dopad na výši podílu České republiky. Ve sledovaném období dojde současně i k doplnění zdrojů Iniciativy k multilaterálnímu oddlužení rozvojových zemí (MDRI), jejíž činnost je zaměřena na odpuštění dluhů vůči IDA.

V souvislosti s vystoupením Velké Británie z Evropské unie došlo k poměrnému zvýšení podílu jednotlivých členských zemí na upsaném kapitálu Evropské investiční banky (dále EIB). Na Českou republiku připadlo zvýšení o cca 355,55 mil. EUR, z toho splacená část vzrostla o cca 31,7 mil. EUR, tj. o cca 848 mil. Kč (úhrada byla provedena z vlastních rezerv EIB) a nesplacená část (callable capital) o cca 323,8 mil. EUR. V případě Mezinárodní investiční banky (MIB) není dosud rozhodnuto o uhrazení závazku České republiky ve výši 5,6 mil. EUR, kterým by bylo dokončeno navýšení kapitálu z roku 2013.

Do uvažovaných stavů majetkových účastí u mezinárodních bank jsou promítnuty rovněž kreditní kurzové rozdíly v úhrnné výši cca 920,9 mil. Kč, které souvisí s vývojem směnného kurzu Kč vůči USD a EUR v 1. pololetí roku 2020. U společností E.ON S.E. a UNIPER S.E. je uváděná výše majetkové účasti ovlivněna vedle směnného kurzu Kč vůči EUR rovněž vývojem reálné hodnoty veřejně obchodovatelných akcií v 1. pololetí 2020.

V případě tuzemských společností se zásadním způsobem projevilo zvýšení základního kapitálu Letiště Praha, a.s., o cca 24,5 mld. Kč z vlastních zdrojů, ke kterému společnost přistoupila v souladu s rozhodnutím jediného akcionáře v roce 2020.

Zvláštní kategorii představují majetkové účasti převzaté po bývalé České konsolidační agentuře (ČKA), kde v roce 2020 došlo k významnému navýšení základního kapitálu o 1 273 mil. Kč úpisem nových akcií společnosti Prisko, a. s.

Nárůst celkového stavu vládních a ostatních pohledávek státu vůči zahraničí a vůči jejich deblokátorům o téměř 366 mil. Kč na úroveň cca 16,9 mld. Kč, je ovlivněn výší předpokládaných splátek, připsaných úroků a v neposlední řadě kreditními kurzovými rozdíly vyčíslenými za 1. pololetí 2020 na cca 561,5 mil. Kč. Uvažované příjmy z vládních úvěrů ve výši 273 mil. Kč se týkají smluvně zajištěných splátek pohledávky vůči Iráku. Z převzatých pohledávek se předpokládá od roku 2020 vypořádání pohledávky za Běloruskem prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí, a to formou postupného zápočtu proti nájmu za budovu velvyslanectví v Minsku. U pohledávek za deblokátory se předpokládá pouze inkaso příjmů z exekucí vůči společnosti Lanatex v celkové výši cca 4,0 mil. Kč. Opačný vliv na stav pohledávek bude mít připsování smluvních úroků, zejména u pohledávek vůči Iráku, které by mohlo dosáhnout úhrnné výše cca 86 mil. Kč. Od roku 2017 je v rámci podrozvahy nově vedena pohledávka vůči deblokátorům původní pohledávky vůči Indonésii v úhrnném rozsahu cca 52 mil. Kč.

U tuzemských pohledávek z poskytnutých státních půjček a návratných finančních výpomocí evidovaných v SFA se v období let 2020 až 2021 nepředpokládá žádná změna stavu.

Průběžné zůstatky cenných papírů ve formě státních pokladničních poukázek a poukázek ČNB v držbě státu z finančního investování na účtech řízení likvidity státní pokladny se budou pohybovat max. v řádu desítek miliard Kč. Na základě změny metodiky (provedené v roce 2015), však z důvodu eliminace rizika duplicitního započtení s peněžními prostředky na účtech SFA nejsou tyto cenné papíry zahrnovány do SFA. Obdobná situace nastane u pohledávek z depozitních operací na účtech řízení likvidity státní pokladny. U těchto položek se tak předpokládá celkový stav na nulové úrovni. V období 2020 až 2021 se neočekává žádná změna stavu státem držených střednědobých a dlouhodobých cenných papírů.

rů z titulu finančního investování dočasně volných prostředků jaderného účtu, který tak zůstane na úrovni 2,3 mld. Kč. Prostředky zvláštního účtu Rezervy důchodového pojištění nebudou v tomto období investovány samostatně, ale v rámci souhrnného účtu státní pokladny budou zapojeny do řízení likvidity.

Státní finanční aktiva nezahrnují předpoklad poskytování nových dlouhodobých vývozních úvěrů na vládní úrovni v návaznosti na usnesení vlády ze dne 3. 11. 2004 č. 1070, které by byly v plné výši financovány ze státního rozpočtu v období let 2020 a 2021.

Očekávaný růst stavu státních finančních pasiv v letech 2020 až 2021 o cca 813,4 mld. Kč vychází z kvantifikací rozpočtové kapitoly Státní dluh, a to ze skutečné výše státních finančních pasiv 1 713,3 mld. Kč k 31. 12. 2019 (včetně závazků z nesplaceného upsaného kapitálu ve výši 73,1 mld. Kč, které však nejsou vykazovány v rámci státního dluhu), z jejich předpokládaného stavu ve výši 2 224,8 mld. Kč na konci roku 2020 a 2 526,65 mld. Kč na konci roku 2021. Nárůst státních finančních pasiv za uvedené dva roky se týká především vnitřního dluhu a v menší míře rovněž závazků z titulu nesplaceného kapitálu, vnější státní dluh naproti tomu poklesne.

Vnitřní státní dluh má za období let 2020 až 2021 vzrůst celkem o cca 811,3 mld. Kč, přičemž v uvedeném období se počítá s růstem tohoto dluhu ve formě střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů (včetně spořicíh státních dluhopisů) o cca 616,4 mld. Kč. Stav státních pokladničních poukázek by měl vzrůst o 194,9 mld. Kč, a to na úroveň 200 mld. Kč.

U vnějšího státního dluhu se v letech 2020 až 2021 počítá s jeho celkovým poklesem o cca 12,5 mld. Kč, a to zejména z důvodu nahrazení krátkodobých zápůjček na peněžním trhu skutečněných za účelem získání eurových prostředků pro refinancování operací spojených se

splátkou státního dluhopisu v červnu 2018 denominovaného v EUR a též emise státního dluhopisu denominovaného v EUR splatného v březnu 2020, emisemi státních eurodluhopisů vydávanými na domácím trhu. Přímé závazky státu vůči zahraničí by přitom měly vzrůst o 14,6 mld. Kč, a to jednak z titulu úvěrů přijatých od EIB na financování realizace infrastrukturálních programů v uvedeném období, kdy se očekává, že nově přijímané úvěry budou vyšší než postupně splácené tranše dříve přijatých úvěrů, a rovněž v důsledku přijetí nového úvěru od Rozvojové banky Rady Evropy na financování výdajů spojených s pandemií COVID-19.

Předpokládané zvýšení závazků z nesplaceného upsaného kapitálu u zahraničních majetkových účastí státu ve správě Ministerstva financí činí celkově cca 14,6 mld. Kč. Od roku 2019 do roku 2023 se Česká republika podílí na navýšení kapitálu Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (IBRD), přičemž nesplacená část tohoto navýšení představuje ke konci roku 2021 částku cca 91,3 mil. USD (tj. téměř 2,2 mld. Kč). Obdobně se od roku 2020 očekává navýšení kapitálu IFC o 29,4 mil. USD, což při jeho postupném splácení povede k nárůstu nesplacené části upsaného kapitálu o cca 18,3 mil. USD (tj. cca 436,7 mil. Kč) k 31. 12. 2021. Zvýšení nesplacené části upsaného kapitálu se významným způsobem týká podílu České republiky u Evropské investiční banky v souvislosti s vystoupením Velké Británie z Evropské unie, a to ve výši cca 323,8 mil. EUR (tj. cca 8,6 mld. Kč). V roce 2020 došlo rovněž ke změně celkové výše upsaného kapitálu České republiky u Mezinárodní banky hospodářské spolupráce (MBHS), což se promítlo do růstu závazků z nesplaceného kapitálu o cca 5,4 mil. EUR (tj. cca 143,5 mil. Kč). Do vykazovaných stavů jsou přitom započteny i debetní kurzové rozdíly z korunového přepočtu EUR a USD za 1. pololetí 2020.